

Aplikované metody sociální psychologie

Atribuce

Cvičení:

- tři skupin: P - pozorovatel, T - tazatelé, D - dotazovaní
- připravte si otázky (3) středně obtížné (*sami znáte odpověď u kterých lze očekávat tak 50% správných odpovědí*)
- kvíz: tazatelé se ptají, dotazovaní odpovídají, diváci sledují
- posouzení znalostí - *na stupnici od 1 do 7 (1 - nejnižší znalosti, 7 - nejvyšší znalosti, průměr=3.5) se pokuste označit úroveň znalostí tazatelů a dotazovaných.*

Formulář na posouzení znalostí

diváci   tazatelé   dotazovaní

---

divák

tazatel

dotazovaný

Atribuce

- hledání „příčin“ i příčin vlastního chování i chování druhých osob
- poznání těchto příčin nám umožňuje chápat svět jako **předvídatelný, jednodušší a kontrolovatelný**
- nejde o hledání objektivních příčin, ale o **subjektivní výklad skutečnosti** naivními nebo **laickými teoriemi**
- máme potřebu atribuovat **především chování, které se odlišuje od běžného**

Atribuční tendence

- Rozdílné atribuce **aktérů** a **pozorovatelů**:
- **aktéři** (ti, kteří uskutečňují jednání) mají tendenci přisuzovat za zdroj svého chování *situaci*,
- **pozorovatelé** (ti, kteří pozorují jednání) jsou náchylnější označovat za zdroj chování *samotného aktéra*.

Proč tomu tak je? (1)

- aktéři se nacházejí uvnitř situace a jejich „oči“ jsou nasměrovány ven ze situace
- v ohnisku zájmu pozorovatele je aktér

Proč tomu tak je? (2)

- **aktéři** mají o sobě více informací než jiní lidé. Jejich výběr chování je založený na nejvhodnější alternativě, kterou dovoluje situace. Pozorovatelé jsou omezeni pouze na krátké epizody chování aktéra ve specifických situacích.
- **pozorovatelé** jsou více zaměřeni na získání informací, které jim umožní predikci chování jedince. tento cíl motivuje pozorovatele zkoumat stabilní charakteristiky, kterými jsou spíše vlastnosti aktéra než měnící se prostředí.

Základní atribuční chyba:

- **Základní atribuční chyba (Ross, 1977)**
= *všeobecná tendence přeceňovat u druhých osob význam osobnostních vlastností na úkor situačnímu kontextu*

Sebeochranné atribuce

- = tendence aktérů připisovat úspěch sobě samému a neúspěch situačním faktorům
- Vysvětlení: *úspěch souvisí se **sebehodnocením** a přiznání si viny za vlastní neúspěch snižuje sebehodnocení;*
  - *atribuování neúspěchu situačním faktorům umožňuje podržení sebeúcty a pozitivního obrazu o sobě*

Tendence nápadnosti

- tendence pozorovatelů připisovat větší odpovědnost těm jednotlivcům, kteří se nějakým způsobem odlišují

Egocentrická tendence

= při skupinové práci se projevuje tendence členů připisovat si větší odpovědnost za úspěch a atribuovat odpovědnost za neúspěch druhým

- *Návaznost na další aspekty ped. praxe – např. soc. klima (Abrami et. al. 1995)*